

Statens Helsepersonellnemnd - HPN-2007-110

Myndighet	Statens Helsepersonellnemnd - Vedtak.
Dato	2007-12-17
Doknr/publisert	HPN-2007-110
Stikkord	Tilbakekall av autorisasjon som ergoterapeut - atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen. Helsepersonelloven § 57.
Sammendrag	Nemnda kom til at vilkårene for å tilbakekalle klagerens autorisasjon var oppfylt. Klageren hadde over en lang periode, og ved flere anledninger, lastet ned barnepornografiske bilder og filmer fra Internett. Forholdet indikerte etter nemndas syn at klageren hadde en seksuell interesse for barn. Klageren hadde i tillegg, via et chatteprogram på nettet, utvist krenkende og uanstendig atferd overfor en tolv år gammel jente. Klageren var dømt for forholdene. Selv om de aktuelle forhold var begått uten direkte tilknytning til klagerens ergoterapeutgjerning, måtte de anses av betydning for yrkesutøvelsen. Klageren hadde gjennom sine handlinger utvist dårlig skjønn og sviktende vurderingsevne. Han hadde også vist manglende evne eller vilje til å kontrollere egne handlinger, impulser og behov. Helsetilsynets vedtak ble stadfestet.
Saksgang	SAKSNR: 07/110
Parter	A, født 0.0.19 X.
Forfatter	Gunnar Steintveit, Ingrid Røstad Fløtten, Kristel Heyerdahl, Jon Helle, Åse Senning, Knut Dalen, Grethe Brundtland.

SAKEN GJELDER: Klage på vedtak over tilbakekall av autorisasjon som ergoterapeut, jf helsepersonelloven § 57.

SAKENS BAKGRUNN: Statens helsetilsyn tilbakekalte klagerens autorisasjon som ergoterapeut 30. mai 2007. Grunnlaget for vedtaket var at klageren ble funnet uegnet til å utøve yrket som ergoterapeut forsvarlig på grunn av atferd uforenlig med yrkesutøvelsen. Klageren var tiltalt for ved flere anledninger i tidsrommet 2005 til 25. september 2006 å ha lastet ned barnepornografiske bilder og filmer fra Internett. Videre var han tiltalt for å ha utvist krenkende og uanstendig atferd overfor en jente på tolv år via et chatteprogram på nettet.

Klageren ble ved X tingretts dom av 14. juni 2007 dømt til fengsel i 75 dager for forholdene, hvorav 30 dager ble gjort betinget.

Statens helsetilsyns vedtak ble påklaget av klageren, ved advokat B, 25. juni 2007. Klageren har kommet med utdypende bemerkninger til klagen i brev av 20. august 2007. Statens helsetilsyn oversendte den 30. august 2007 saken til Statens helsepersonellnemnd for klagebehandling. I brev av 14. desember 2007 har klageren bedt om at saken utsettes til januar 2008. Vedlagt fulgte nærmere dokumentasjon for klagerens tidligere arbeidsforhold samt utskrift av rettsbok av 7. desember 2007 vedrørende sak etter barneloven.

KLAGEREN har anført at Statens helsetilsyn ikke skulle ha fattet vedtak om tilbakekall av autorisasjon før straffesaken var behandlet av domstolen.

I straffedommen fremkommer det videre flere formildende omstendigheter som også er relevant i sak etter helsepersonelloven, blant annet at klageren selv har vært utsatt for seksuelle overgrep som barn og at han har avgitt en uforbeholden tilståelse i straffesaken.

Retten fant det videre ikke godtgjort at klageren rent faktisk hadde planlagt å møte barnet, selv om han spurte henne om det. Dette må det legges vekt på i klagerens favør i forbindelse med vurdering av om vilkårene for å tilbakekalle hans autorisasjon er oppfylt.

Det er også uheldig at Helsetilsynet ikke ga klageren en fornyet anledning til å uttale seg, eller undersøkte nærmere hvorfor han ikke hadde gitt tilbakemelding på Helsetilsynets orienteringsbrev. Det er vist til at årsaken til at klageren ikke ga tilbakemelding var at varselet ble sendt til hans tidligere adresse slik at han først mottok dette etter at Helsetilsynet hadde fattet sitt vedtak.

Klageren har anført at han erkjenner fullt ut det klanderverdige i sine handlinger, men han mener at et tilbakekall av hans autorisasjon som ergoterapeut er et uforholdsmessig inngrep.

Han mener uansett at saken er ufullstendig opplyst og at dette har hatt betydning for vedtakets innhold. Det vises blant annet til at Helsetilsynet ikke har vurdert klagerens arbeidserfaring eller utdannelse eller muligheten for et mindre inngripende tiltak, for eksempel en begrenset autorisasjon.

Klageren har vært i ulike arbeidsforhold i elleve år, og det har aldri fremkommet klager på hans virksomhet og han har svært gode arbeidsattester.

I forbindelse med aktuelle straffesak ble klageren suspendert fra sin stilling som ergoterapeut ved Y sykehus, og han avsluttet frivillig arbeidsforholdet før Helsetilsynet fratok ham autorisasjonen. Klageren har gått i terapi i hele perioden siden de straffbare forhold ble avdekket og han har hele tiden erkjent de straffbare forhold. Klageren har vært i flere samtaler med psykolog C ved Institutt for klinisk psykologi og terapi i Z. Han har videre hatt i alt 20 timer hos psykolog D i X, og står på venteliste for et 20 timers gruppeterapiopplegg ved Institutt for klinisk psykologi og terapi. Dessuten vil klageren bli utredet i forbindelse med sak om samvær med sine to barn etter barneloven. X tingrett har i den forbindelse oppnevnt to sakkyndige psykologer. Klageren er lettet over at saken ble opprullet, slik at han fikk profesjonell hjelp til å komme ut av sine problemer.

Det kan også stilles spørsmål utfra rettspraksis og lovens forarbeider hvorvidt de straffbare handlingene i seg selv er tilstrekkelig til å frata klageren hans autorisasjon. Det er vist til at handlingene ikke er gjort i forbindelse med yrkesutøvelse, og at han i sitt yrke som ergoterapeut står i en mindre nær relasjon til pasienten enn for eksempel leger, psykologer og sykepleiere. Det er også vist til Statens helsepersonellnemnds avgjørelse av 20. juni 2006 hvor nemnda enstemmig omgjorde Helsetilsynets vedtak om tap av autorisasjon til en optiker som hadde kjøpt seg tilgang på barnepornografiske bilder på nettet.

Ethvert brudd på bestemmelsene i sedelighetskapittelet i straffeloven medfører ikke grunnlag for tilbakekall av autorisasjon. Selv om det ikke bestrides at søk på barnepornografiske sider på nettet medvirker til en

virksomhet som har alvorlige konsekvenser for de involverte barna, anføres det at dette er mindre relevant i en vurdering av hvorvidt et helsepersonell er egnet til å utøve sitt yrke forsvarlig. Det er vist til at klageren allerede er straffet for dette forhold, mens det i forhold til fremtidige pasienter må være mer relevant å vurdere om helsepersonellet selv har foretatt overgrep eller integritetskrekende handlinger eller hvor internettsøket er gjennomført i arbeidstiden eller på arbeidsgiverens pc.

Statens helsetilsyn har ikke begrunnet hvorfor de aktuelle handlinger medfører at klageren er uegnet til å utøve ergoterapiyrket utover en generell strafferettslig vurdering av de aktuelle handlingene. Helsetilsynet har ikke foretatt en konkret vurdering av klagerens yrkesutøvelse og hvilke forhold som eventuelt gjør at det ut fra hensynet til pasientsikkerheten og den allmenne tillit til helsepersonellet er nødvendig å frata han autorisasjonen.

Subsidiært har klageren anført at han ønsker en begrenset autorisasjon, slik at han kan videreutdanne seg innen akupunktur.

STATENS HELSETILSYN har ikke funnet grunnlag for å endre tidligere vedtak. Det har i klagen ikke fremkommet nye opplysninger av betydning i saken.

Fra 1. april 2007 er det vedtatt endringer i helsepersonelloven, sosialloven og enkelte andre lover. Lovendringene i helsepersonelloven § 20a innebærer at helsepersonell som skal arbeide med barn og personer med utviklingshemming må fremlegge politiattest. Formålet med bestemmelsen er å bidra til at helsepersonell som er ilagt forelegg eller dømt for overtredelser av bestemmelser om seksualforbrytelser i straffeloven, skal være utelukket fra å arbeide med barn eller personer med utviklingshemming.

Etter Statens helsetilsyns oppfatning gir lovendringene en klar indikasjon på at helsepersonell som er dømt for slike forhold aldri vil kunne gjenopprette nødvendig allmenn tillit for å kunne arbeide med barn og utviklingshemmede. Av dette følger at helsepersonell som er dømt etter nevnte bestemmelser i straffeloven, ikke kan få innvilget søknad om full autorisasjon, men gis begrenset autorisasjon etter helsepersonelloven § 59.

Det er ikke uvanlig at helsepersonell ikke svarer på Statens helsetilsyns orienteringsbrev. Dette er frivillig, og Statens helsetilsyn foretar derfor ikke nærmere undersøkelser når dette ikke skjer.

NEMNDAS BEMERKNINGER:

Spørsmålet for nemnda er om klageren er «uegnet til å utøve sitt yrke forsvarlig» på grunn av «atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen», jf. helsepersonelloven § 57.

Nemnda har kommet til at vilkårene for å tilbakekalle klagerens autorisasjon som ergoterapeut er oppfylt.

Klageren har erkjent, og er også dømt for, besittelse av barnepornografi. Han gikk regelmessig, minst en gang per uke, i perioden primo januar 2005 til 25. september 2006 inn på Internettsider inneholdende barnepornografi. Ved flere anledninger lastet han ned fra Internett bilder og filmer og lagret deler av disse på sin harddisk. Ved politiets ransakelse 25. september 2006 var klageren i besittelse av 335 poseringsbilder av barn under seksten år og 26 bilder samt en film som viste samleie mellom voksne menn og barn under atten år. Kategoriseringen viser at klageren har lastet ned blant annet ni poseringsbilder av barn under seks år og åtti poseringsbilder av barn mellom seks og ti år. Av samleiebildene er tre av dem kategorisert «under tolv år» og atten kategorisert «under seksten år». Filmen viser en mann som gjennomfører samleie med en jente under seksten år.

Besittelse av denne grove form for barnepornografi indikerer en seksuell interesse for barn og viser etter nemndas vurdering en atferd uforenlig med yrkesutøvelsen som ergoterapeut. Helsepersonell bør være klar over hvilke skader produksjon av barnepornografi påfører barn. Innholdet i barnepornografien var av grov karakter og av et stort omfang. Forholdet gjaldt en rekke overtredelser og strakk seg over et tidsrom på nær ett år og ni måneder.

I tillegg har klageren erkjent å ha innledet en samtale via et chatteprogram på Internett med en tolv år gammel jente. Han sendte henne pornografiske bilder, spurte om hun var alene hjemme, foreslo at de skulle møtes, spurte om hun ville utføre oralsex og tilbød henne betaling. Nemnda er av den oppfatning at klagerens opptreden var et overgrep mot jenta og har styrket oppfatningen av at han har en seksuell interesse for barn. Om klageren rent faktisk hadde planlagt å møte barnet eller ikke, er ikke avgjørende for nemndas vurdering. Det har derfor ikke vært nødvendig for nemnda å ta stilling til dette bevisvurderings spørsmål. Etter nemndas vurdering utgjør forholdet uansett en atferd uforenlig med yrkesutøvelsen som ergoterapeut.

Som anført av klageren fant de nevnte forhold sted på hans fritid, og var ikke knyttet til hans yrkesutøvelse som ergoterapeut.

Det fremgår ikke av ordlyden i helsepersonelloven § 57 hvordan en skal vurdere kritikkverdig atferd som ikke direkte kan knyttes til helsepersonellens yrkesutøvelse. En viss veiledning i forhold til bestemmelsens innhold går imidlertid fram av forarbeidene til loven. Det vises til Ot.prp.nr.13 (1998-1999) side 179:«*Kritikkverdig atferd som ikke har noe med yrkesutøvelsen å gjøre, bør tilsynsmyndigheten i utgangspunktet avstå fra å gripe inn overfor, med mindre det dreier seg om svært alvorlige forhold, for eksempel straffbare handlinger som tyveri, underslag, legemskrenkelser, legemsbeskadigelser, gjentatte tilfeller av promillekjøring eller brudd på straffelovens sedelighetskapittel.*»

Selv om de aktuelle forhold er begått uten direkte tilknytning til klagerens ergoterapeutgjerning, må forholdene, etter nemndas vurdering, anses av betydning for yrkesutøvelsen. Begrunnelsen er at slike forhold kan indikere uegnethet, og derved også få betydning for tilliten til vedkommende som helsepersonell. Det er en grunnleggende forutsetning for å kunne utøve virksomhet i helsetjenesten at allmennheten har den nødvendige tillit til dem som utøver slik virksomhet og til helsetjenesten for øvrig.

For helsepersonell med betydelig og/eller individuell kontakt med pasienter, styrkes behovet for å forsikre seg om at helsepersonellet har den nødvendige tillit. Dette vil derfor gjelde for ergoterapeuter, som har selvstendig ansvar for oppgaver knyttet til aktivitetsanalyse, terapeutisk og pedagogisk bruk av aktiviteter, funksjonsvurdering i forhold til mestring av dagliglivets aktiviteter og tilpasning til kompensierende hjelpemidler innen rehabilitering, psykiatri og eldreomsorg. Ergoterapeuter vil således ha et nært forhold til sine pasienter som også kan inkludere tilrettelegging i pasientens hjem. Det må derfor stilles strenge krav til den enkelte ergoterapeuts etiske holdninger og atferd. Pasienter og deres pårørende skal kunne være sikre på at en autorisert ergoterapeut opptrer på en tillitvekkende måte. Kunnskap om at klageren er dømt for besittelse av barnepornografi og for å ha utvist krenkende og uanstendig atferd overfor en tolv år gammel jente svekker etter nemndas vurdering den allmenne tillit til ham i betydelig grad. Selv om klagerens handlinger og atferd, etter nemndas syn, kan tyde på at han utgjør en risiko for pasientsikkerheten, har nemnda ikke funnet grunn til å ta standpunkt til om han skal anses å innebære en risiko for pasientsikkerheten. Det avgjørende for vurderingen av om klageren må anses uegnet til å arbeide som ergoterapeut er, etter nemndas syn, hensynet til allmennhetens tillit til klageren og til helsetjenesten.

Klageren har anført at det ut fra rettspraksis og helsepersonellovens forarbeider kan stilles spørsmål ved om de straffbare handlingene i seg selv er tilstrekkelig til å frata ham autorisasjonen. Det er i den forbindelse vist til en avgjørelse i Statens helsepersonellnemnd av 20. juni 2006. Slik nemnda ser det, er denne avgjørelse ikke sammenlignbar med klagerens sak. Det vises til at det straffbare forhold begrenset seg til to overtredelser over et kort tidsrom. Forholdet var ikke av de mest graverende og det var strafferettslig reagert på forholdet med en bot. Slik nemnda ser det står også en optiker i yrkesmessig sammenheng i en noe annen stilling i forhold til pasientene enn ergoterapeuter.

Klageren har erkjent de faktiske forhold i saken. Han går nå til behandling for å bearbeide de problemer som lå til grunn for de feil han har gjort. Nemnda ser positivt på at klageren har innrømmet de faktiske forhold og at han har oppsøkt behandling. Etter nemndas syn må klageren til tross for dette anses uegnet til å utøve yrket som ergoterapeut forsvarlig. Selv om det ikke er dokumentert at klageren i sin yrkesutøvelse ikke har respektert pasientenes integritet og grenser, finner nemnda at klagerens adferd er uforenlig med yrkesutøvelsen som ergoterapeut.

Vilkårene for å tilbakekalle klagerens autorisasjon som ergoterapeut er således oppfylt, jf. helsepersonelloven § 57. I de tilfeller vilkårene for tilbakekall anses oppfylt, må det også foretas en vurdering av om autorisasjonen skal tilbakekalles.

Etter nemndas vurdering er et tilbakekall av klagerens autorisasjon som ergoterapeut ikke et uforholdsmessig inngrep i foreliggende sak. Klageren har gjennom sine handlinger utvist dårlig skjønn og sviktende vurderingsevne. Han har også, gjennom sin adferd, vist en manglende evne eller vilje til å kontrollere egne handlinger, impulser og behov. Etter nemndas syn representerer klagerens handlinger et brudd på den tillit som både pasienter og samfunnet må ha til en offentlig godkjent ergoterapeut, og er ikke forenlig med utøvelse av yrke som ergoterapeut. Nemnda ser det på denne bakgrunn som nødvendig at autorisasjonen fratras klageren. Hensynet til klageren, og de formildende omstendigheter han har påberopt, kan ikke oppveie for de sterke offentlige hensyn som tilsier at autorisasjonen tilbakekalles.

Klageren har subsidiært anført at han er skikket til å ha autorisasjon med begrensninger, jf. helsepersonelloven § 59. Etter nemndas syn er det ikke aktuelt å gi klageren en begrenset autorisasjon på grunn av sakens art og alvor. Klageren kan heller ikke vise til en konkret avtale om underordnet stilling som beskrevet i rundskriv IK-3/2001.

Han har videre flere innsigelser til saksbehandlingen i Statens helsetilsyn. Etter klagerens oppfatning burde Statens helsetilsyn ha ventet med å fatte vedtak om tap av autorisasjon før straffesaken var behandlet ved domstolen. Nemnda deler Statens helsetilsyns syn om at det ikke var grunn til å avvente hovedforhandlingen blant annet fordi klageren hadde tilstått de faktiske forhold. Videre at hensynet til helsepersonellovens formål, som er å sikre pasientsikkerhet, kvalitet i helsetjenesten og tillit til helsepersonell og helsetjeneste, tilsa at det ikke var grunnlag for å avvente straffesaken.

Klageren har også anført at det var uheldig at Statens helsetilsyn ikke ga ham en fornyet anledning til å uttale seg, eller undersøkte nærmere hvorfor han ikke hadde gitt tilbakemelding på deres orienteringsbrev. Statens helsetilsyn har opplyst at det ikke er uvanlig at helsepersonell ikke svarer på deres orienteringsbrev. Nemnda viser til at disse forhold uansett er avhjulpet i forbindelse med klagebehandlingen av saken. Klageren har ved klagen fått uttale seg skriftlig til tilbakekallsvedtaket.

Klageren ble tilbudt å møte ved nemndas behandling 17. desember 2007, men han ba om at saken ble utsatt fordi han ikke hadde anledning å møte grunnet en utenlandsreise, se advokat Bs brev av 14. desember 2007. Nemnda har imidlertid ansett saken tilstrekkelig opplyst og har ikke funnet grunn til utsettelse.

Klagen har etter dette ikke ført frem og det påklagende vedtaket stadfestes.

Vedtaket er enstemmig.

KONKLUSJON: Statens helsetilsyns vedtak av 30. mai 2007 stadfestes.